

OH (OH)/ Saarinen Katariina

14.2.2020

Kantaverkkotoimikunnan kokous 1_2020 pöytäkirja

Aika	3.2.2020 klo 10-15
Paikka	Fingrid, Läkkipäntie 21, Helsinki
Läsnä	Hannu Halminen, Sallila Sähkösiirto Oy Sakari Kauppinen, Alva Sähköverkko Oy Petri Kopi, Kemira Chemicals Oy Anne Kärki, Outokumpu Stainless Oy Heikki Paananen, Elenia Oy Hannu Parkkonen, Kuopion Energia Oy Pentti Rimali, Rovakaira Oy Mikko Rintamäki, Kokkolan Energia Oy Katja Virkkunen, Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy (puheenjohtaja) Jarno Virtanen, Nivos Energia Oy Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj Antti Kivipuro, Fingrid Oyj Petri Parviainen, Fingrid Oyj Katariina Saarinen, Fingrid Oyj (sihteeri)
Poissa	Tuomas Candelin-Palmqvist, Tuulivatti Oy Mikael Heikkilä, Fortum Oyj Timo Torvela, Tuike Finland Oy

1 Kokouksen avaaminen ja toimikunnan tehtävien läpikäynti

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja toivotti kaikki tervetulleiksi kantaverkkotoimikunnan ensimmäiseen kokoukseen. Toimikunnan tehtävänä on tuoda näkemyksiä ja kehitysideoita kantaverkkopalveluun ja sen kehittämiseen. Puheenjohtaja toivoi, että toimikunnan työskentely olisi vuorovaikutteista ja keskustelevaa, jotta toimikunnalle asetetut tavoitteet toteutuvat, ja työskentely olisi hyödyllistä sekä Fingridin että toimikunnan jäsenten näkökulmasta.

2 Kilpailuoikeudellinen ohjeistus

Antti Kivipuro kävi läpi toimikunnan toimintaan liittyvän kilpailuoikeudellisen ohjeistuksen. Suomen ja EU:n kilpailuoikeuden periaatteiden ja säännösten mukaan kiellettyjä ovat kilpailua rajoittavat menettelytavat, kuten hinnoitteluperusteista tai hankintaperiaatteista sopiminen sekä luottamuksellisen markkinatiedon vaihtaminen. Käytännössä ohjeet edellyttävät, että toimikunnan toiminta on läpinäkyvää esimerkiksi siten, että kokousten esityslistat, kokousmateriaalit ja pöytäkirjat julkaistaan samaan aikaan internet-sivuilla sekä toimikunnan jäsenten että ulkopuolisten saataville. Kokousten tulee olla esityslistan mukaisia, ja niissä ei tule käsitellä asioita, joista ei ole saatavissa tietoa julkisista lähteistä tai joilla voi olla vaikutusta yritysten tulevaan hinta- ja markkinakäyttäytymiseen.

Jokaisen toimikunnan jäsenen tulee tutustua ohjeistukseen, joka löytyy kokousmateriaalin liitteistä.

3 **Kantaverkkopalvelut tutuksi**

Petri Parviainen kertoi, että asiakkailta saadun palautteen perusteella Fingridin palvelurakennetta on viime syksynä selkeytetty. Palvelut jaotellaan nykyisin kahteen: kantaverkkopalveluihin ja sähkömarkkinapalveluihin. Petri esitteli tarkemmin kantaverkkopalvelujen sisältöä.

Kantaverkkopalvelujen arvolupaus on *varma ja edullinen sähkönsiirto*. Fingrid varmistaa sähköyhtiöille ja sähköä käyttävälle teollisuudelle luotettavan ja tarpeita vastaavan sähkönsiirron kantaverkossa. Kantaverkkopalvelut koostuvat kolmesta osapalvelusta, jotka ovat liittyminen kantaverkkoon, sähköverkon kehittäminen ja ylläpito sekä sähkönsiirto ja kantaverkon käyttö.

Fingridille on tärkeää, että palvelujen sisältö saadaan entistä paremmin vastaamaan asiakkaiden tarpeita, ja palvelujen kehittämistä tehdään tiiviissä yhteistyössä asiakkaiden kanssa. Asiakastoimikunnilla on erityisen tärkeä rooli tuoda asiakkaiden näkökulmaa palvelujen kehittämiseen. Viime vuosina asiakkaiden toiveiden pohjalta on kehitetty etenkin sähköisiä palveluja (Oma Fingrid), jotka helpottavat ja nopeuttavat tiedon jakamista ja asioiden hoitamista asiakkaan ja Fingridin välillä.

Osa Fingridin toiminnasta ja palvelujen sisällöstä määräytyy kansallisesta ja eurooppalaisesta lainsäädännöstä. Kantaverkkopalveluissa tällaisia asioita ovat muun muassa verkon mitoitusperiaatteet, liittämiselvoite sekä kantaverkon kehittämissuunnitelman ylläpito. Energiavirasto valvoo Fingridin toimintaa ja hyväksyy yksikköhinnat sekä liittymis- ja kantaverkkosopimukset, jotka ovat kaikille asiakkaille samanlaiset.

Keskusteltiin, miten kantaverkkopalvelun sisältö näkyy toimikunnan jäsenille ja vastaavatko palvelujen kuvaukset kokemusta arjessa. Yksi havainto oli, että Fingridin rooli alan kehittämisessä ja toimintaympäristön seuraajana ei näy tällä hetkellä palvelujen kuvauksessa. Pohdittiin myös, tunnistavatko entistä monimuotoisemmat sähkön tuottajat itsensä arvolupauksesta ”Varmistamme sähköyhtiöille ja sähköä käyttävälle teollisuudelle...”.

4 **Toimikunnan jäsenten esittäytyminen**

Jokainen toimikunnan jäsen esitteli itsensä.

5 **Loppuvuoden kokousteemojen valinta ennakkotehtävää hyödyntäen**

Keskusteltiin kolmessa ryhmässä, millaisia toimikuntien kokousten tulisi olla, jotta toimikunnalle asetetut tavoitteet toteutuisivat. Yhteenvetoa ryhmien ajatuksista:

Toimikunnan työskentelytavat

- Ennakkovalmistautumista esimerkiksi ennakkotehtävien muodossa pidettiin hyvänä. Tällöin asioihin voi kysellä laajempaa näkemystä omasta organisaatiosta ja mahdollisesti myös sidosryhmiltä ennen kokousta, ja kokouksissa päästään suoraan asiaan.

OH (OH)/ Saarinen Katariina

14.2.2020

- Osallistumista tukevia työtapoja pidettiin hyvinä, esimerkiksi workshop-työskentely sekä round-table -tyyppisen läpikäynnit.
- Fingridin alustuksia pidettiin hyvinä jatkossakin. Toimikunnan jäsenten on helpompi osallistua, jos Fingrid valmistelee ja valitsee mihin kysymyksiin näkemyksiä kulloinkin kaivataan.

Toimikunnan kokoonpano

- Pidettiin hyvänä, että kantaverkkotoimikunnassa on edustettuna monenlaisia toimijoita (verkkoyhtiöt, sähköntuottajat, sähkönkäyttäjät).
- Nykyistä jäsenkiertokäytäntöä pidettiin hyvänä, jotta vaihtuvuus on riittävää ja useammasta yrityksestä on mahdollista päästä vuorollaan mukaan toimikuntaan.
- Toimikunnan jäsenyyttä pidettiin hyvänä tilaisuutena lisätä ymmärrystä ja osaamista sähköjärjestelmästä ja sähkömarkkinoista sekä verkostoitua alan toimijoiden kesken.

Kokousten aiheet

- Pidettiin hyvänä ajatuksena, että jokaisella kokouksella olisi ennalta valittu teema, ja kokoukset olisivat valmisteltuja. Ehdotettiin, että myös toimikunnan jäsenet osallistuisivat kokousten valmisteluun.
- Ehdotettiin, että seuraavissa kolmessa kokouksessa teemana olisi aina yksi kantaverkkopalvelujen osapalvelu (liittyminen kantaverkkoon, sähköverkon kehittäminen ja ylläpito sekä sähkönsiirto ja kantaverkon käyttö). Osapalveluissa toimikunnan jäseniä kiinnostavat muun muassa palvelujen kustannustehokkuus, viestintä/tiedotus, palveluun liittyvät prosessit ja vuosikellot, palveluiden tulevaisuuden näkymät, kehitys ja mittaaminen.
- Muita toimikunnan jäseniä kiinnostavia aiheita ovat esimerkiksi jäsenten valmistelemat toimialakatsaukset, meneillään olevien julkisten tutkimushankkeiden tulokset, Fingridin ajankohtaiskatsaus, kantaverkon häiriöiden läpikäynti asiakkaan näkökulmasta, pitkän tähtäimen investointisuunnitelma ja sen mahdollinen vaikutus kantaverkkohinnoitteluun, pohjoismaisen verkon kehittyminen, palvelujen hinnoittelurakenne eri asiakasryhmien näkökulmasta ja hinnoittelun kehitys, toimintaympäristön muutokset ja tulevaisuuden haasteet sekä niiden vaikutus kantaverkkoon.

Toimikunnan toiminnan arviointi

- Pidettiin tärkeänä, että kokouksissa sovittavien toimenpiteiden toteutumista seurataan seuraavissa kokouksissa.
- Käyttötoimikunnassa käytössä ollut vuosittaista toimikunnan toiminnan itsearviointikyselyä pidettiin hyvänä keinona arvioida toimikunnan onnistumista

Päätettiin loppuvuoden kokousteemoista seuraavasti:

- **kesäkuun kokous:** liittyminen kantaverkkoon. Toimialakatsaus jakeluverkkoyhtiöitä edustavien jäsenten toimesta.
- **syyskuun kokous:** kantaverkon kehittäminen ja ylläpito
- **joulukuun kokous:** sähkönsiirto ja kantaverkon käyttö

6 Fingridin ajankohtaiset

Jussi Jyrinsalo esitteli Fingridin ajankohtaisia asioita:

Fingridin päämittareiden valossa vuosi 2019 meni hyvin, sillä lähes kaikissa päämittareissa saavutettiin tavoitetaso. Kaksi mittaria jäi liikennevaloasteikolla punaiselle: häiriökeskeytysaika asiakkaalle vuodessa (min / toimituspiste) sekä siirtorajoitusten markkinahaita (vaikutus Suomen ja Ruotsin väliseen hintaeroon). Siirtorajoitusten markkinahaitta -mittarilla seurataan markkinoiden toimintaa, eli kuinka paljon Fingrid on aiheuttanut siirtorajoituksilla hintaeroja markkinoille. Viime vuonna Suomen ja Viron hinnat erosivat pohjoismaisesta systeemihinnasta selvästi heinäkuun ja marraskuun välisenä aikana. Hintaeroista kertyy Fingridille pullonkaulatuloja, joita tullaan käyttämään siirtorajoituksia vähentäviin tuleviin investointeihin, joihin regulaattori antaa erikseen luvan, esimerkiksi Metsälinjaan ja kolmanteen Ruotsin yhdysjohtoon.

Jussi kertoi, että uusiutuvan energian lisääntyminen on tuonut tarpeen joustomarkkinoille, joita tutkitaan eri puolilla Eurooppaa. Fingrid on mukana EU-rahoitteisissa INTERRFACE ja CrossFlex -hankkeissa.

Kantaverkon verkkoinvestointeja on suunnitteilla 1,4 miljardilla vuosille 2019-2030. Merkittävimpiä investointeja ovat rakenteilla oleva Metsälinja sekä suunnitteilla oleva Järvilinjan tuplaus. Nykyisen investointiohjelman puitteissa kantaverkkohinnoittelussa ei näyttäisi olevan lähivuosina merkittäviä muutospaineita investointien ollessa likimain poistojen tasolla.

EU:n puhtaan energian paketti edellyttää tarjousalueselvityksen tekemistä alueilla, joilla on rajakapasiteetteihin vaikuttavia rakenteellisia pullonkauloja. Pohjoismaiset kantaverkkoyhtiöt tekevät yhteisen selvityksen, joka käynnistyy keväällä. Parhailaan kerätään sidosryhmiltä kommentteja tarjousalueiden määrittämisen metodologiaan. Suomen osalta ei tarjousalueselvityksessä ole suunnitteilla muutoksia vaan lähtökohtana on, että Suomi on yksi tarjousalue ja Suomessa on kaikkialla yksi sähkön tukkuhinta. Selvityksessä tarkasteltavat vaihtoehdot liittyvät Ruotsin SE3 ja SE4-tarjousalueisiin sekä Norjan NO4-tarjousalueeseen. Selvityksen tulokset valmistuvat ensi vuoden puolella.

Työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut luonnoksen sähkömarkkinalain muuttamisesta. Muutokset vaikuttavat pääasiassa jakeluverkkoihin, mutta osa muutoksista koskee myös Fingridiä: yleinen kustannustehokkuusvaatimus verkon kehittämisvelvollisuuteen, hinnankorotuskatto 12,5 % / 12 kk, sekä mahdollisuus periä valvontajakson alijäämää kahdella seuraavalla valvontajaksolla.

Tasevastaavien tasepalvelumaksuja korotetaan 1.3.2020 alkaen. Korotuksen taustalla ovat reservikustannusten sekä tasepoikkeamakulujen kustannusten kasvu.

7 Kantaverkkopalvelujen ajankohtaiset

Petri Parviainen kertoi Kantaverkkopalvelujen ajankohtaisia asioita.

Tuulivoiman määrän ja tuulipuistojen kokojen kasvu edellyttävät Fingridiltä yhä tarkempaa investointien ennakkointia. Tämä tarkoittaa käytännössä jatkuvaa tuulipuistohankkeiden ennakkointia ja niiden toteutumistodennäköisyyden arviointia. Kaavoitusprosessissa olevien tuulivoimahankkeiden suunniteltu kapasiteetti on Fingridin teettämän selvityksen mukaan yli nelinkertainen tuotannossa olevien tuulipuistojen kapasiteettiin verrattuna.

Suomen hiilineutraaliustavoitteet vaikeuttavat tulevien vuosien sähkön kulutuksen ja tuotannon kasvun ennustamista. Tästä seuraa, että Fingridissä täytyy tehdä 400 kV verkon riittävyuden tarkastelua ja ennustamista aiempaa useammin. Tämän vuoden aikana tehdään kantaverkkovisio-projekti, jossa luodaan neljä eri skenaariotarinaa vuoteen 2040 ja analysoidaan skenaarioiden sähkönsiirtotarpeet sekä tarvittavat verkkovahvistukset. Skenaariotyö pohjautuu Entso-E:n tekemiin skenaarioihin, joihin haetaan Suomen osalta lisää variaatioita.

Sähkövarastojen järjestelmätekniset vaatimukset ovat hyväksyttävänä Energiavirastossa.

Oma Fingridin toiminnallisuuksia kehitetään edelleen. Tulossa olevia uusia toiminnallisuuksia ovat pdf-muotoisten laskujen tarkastelu, loissähköilmoitusten arkisto, pätö- ja loistehon netotusnäkyvät, vikavirtatiedot, koestuspöytäkirjat sekä sähkön laatumittaukset. Oma Fingridiin on jokaiselle asiakkaalle nimetty pääkäyttäjä, joka voi antaa käyttöoikeuksia omassa organisaatiossaan.

8 Seuraavan kokouksen ajankohta ja teema, kokouksen päättäminen

Seuraava kokous pidetään kesäkuussa 9.-10.6. matkakokouksena. Toimikunnan sihteeri lähettää kevään aikana tarkempaa tietoa ohjelmasta ja käytännön järjestelyistä. Kokouksen teemana on liittyminen kantaverkkoon. Agendalla on myös toimialakatsaus jakeluverkkoyhtiöitä edustavien jäsenten toimesta.

Liitteet kokousmateriaali on julkaistu Fingridin internet-sivustolla, osoitteessa <https://www.fingrid.fi/asiakkaille/asiakastoimikunnat/>

Jakelu Tuomas Candelin-Palmqvist, Tuuliwatti Oy
Hannu Halminen, Sallila Sähkönsiirto Oy
Mikael Heikkilä, Fortum Oyj
Sakari Kauppinen, Alva Sähköverkko Oy
Petri Kopi, Kemira Chemicals Oy
Anne Kärki, Outokumpu Stainless Oy
Heikki Paananen, Elenia Oy
Hannu Parkkonen, Kuopion Energia Oy
Pentti Rimali, Rovakaira Oy
Mikko Rintamäki, Kokkolan Energia Oy
Timo Torvela, Tuike Finland Oy

OH (OH)/ Saarinen Katariina

14.2.2020

Katja Virkkunen, Oulun Energia Siirto ja Jakelu Oy
Jarno Virtanen, Nivos Energia Oy

Tiedoksi Jussi Jyrinsalo, Fingrid Oyj
Jonne Jäppinen, Fingrid Oyj
Timo Kiiveri, Fingrid Oyj
Antti Kivipuro, Fingrid Oyj
Petri Parviainen, Fingrid Oyj
Reima Päivinen, Fingrid Oyj
Katariina Saarinen, Fingrid Oyj